

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 52/07-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. mája 2007 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť I. J. a M. J., obaja bytom T., zastúpených advokátkou JUDr. M. K., P., pre namietané porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trnava (pôvodne Okresný súd Piešťany) v konaní vedenom pod sp. zn. PN 12 C 271/2002 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo I. J. a M. J. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. PN 12 C 271/2002 (pôvodne vedenom bývalým Okresným súdom Piešťany pod sp. zn. 12 C 271/2002) **p o r u š e n é b o l o .**

2. Okresnému súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. PN 12 C 271/2002 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietáhov.

3. I. J. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 40 000 Sk (slovom štyridsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Trnava p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

4. M. J. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 40 000 Sk (slovom štyridsaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Trnava p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

5. Okresný súd Trnava j e p o v i n n ý uhradiť I. J. a M. J. trovy konania v sume 9 860 Sk (slovom deväťtisícosemstošesťdesiat slovenských korún) do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu na účet ich právnej zástupkyne JUDr. M. K., P.

6. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. februára 2007 doručená sťažnosť I. J. a M. J., obaja bytom T. (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátkou JUDr. M. K., P., pre namietané porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. PN 12 C 271/2002.

Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 52/07-11 z 27. marca 2007 prijal vec na ďalšie konanie.

Sťažovatelia uviedli, že žalobou z 2. decembra 2002 podanou bývalému Okresnému súdu Piešťany (ďalej len „bývalý okresný súd“) sa proti odporcovi domáhali nahradenia vyhlásenia vôle. Tvrdia, že aj napriek tomu, že konanie prebieha už viac ako štyri roky, okresný súd v danej veci neurčil žiaden termín pojednávania, nerozhodol v merite veci a dokonca podľa ich vyjadrenia nevykonal vo veci žiaden úkon. Podaním z 13. júla 2006

žiadali okresný súd o riadne konanie a rozhodnutie vo veci, ale okresný súd na toto podanie dosiaľ nereagoval.

Podľa názoru sťažovateľov uvedeným postupom okresného súdu bolo porušené ich základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Svoje tvrdenia odôvodňujú aj tým, že predmet konania nie je skutkovo ani právne zložitý a oni sami žiadnym spôsobom neprispeli k spomaleniu konania, naopak, domnievajú sa, že žiadosťou z 13. júla 2006 mali snahu urýchliť konanie okresného súdu. Uviedli, že postup okresného súdu je poznačený nečinnosťou a neefektívnosťou, keďže ani po štyroch rokoch od podania žaloby okresný súd nevykonával vo veci žiaden úkon.

Sťažovatelia na základe uvedeného navrhli, aby ústavný súd rozhodol, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. PN 12 C 271/2002 porušil ich základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, prikázal okresnému súdu vo veci konať bez zbytočných prieťahov, zaviazal ho uhradiť im primerané finančné zadosťučinenie každému vo výške 150 000 Sk a trovy právneho zastúpenia vo výške 9 860 Sk.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovatelia odôvodnili okrem iného aj nasledovne: *„U sťažovateľov spôsobuje nečinnosť Okresného súdu Trnava stav právnej neistoty, vzrastajúcu nechť k zákonom, ktoré garantujú ich práva a k akémukoľvek skloňovaniu slova spravodlivosť, resp. súdna moc“*. Sťažovatelia zároveň dodali, že v ich prípade je právoplatné skončenie súdneho sporu veľmi dôležité, pretože v rámci neho sa má rozhodnúť o uložení povinnosti uzavrieť kúpnu zmluvu o prevode vlastníckeho práva k bytu a nebytovému priestoru v súlade so zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov.

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti súhlasili s upustením od ústneho prerokovania veci.

Predseda okresného súdu na základe výzvy ústavného súdu predložil spis sp. zn. PN 12 C 271/2002, avšak nevyužil svoje právo vyjadriť sa k veci. V liste sp. zn. Spr. 494/07 zo 4. apríla 2007 oznámil, že netrvá na ústnom prerokovaní veci.

Z predloženej sťažnosti, ale najmä zo spisu okresného súdu ústavný súd zistil nasledovný stav konania:

Dňa 12. decembra 2002 sťažovatelia podali bývalému okresnému súdu žalobu o splnenie povinnosti previesť byt v dome do osobného vlastníctva nájomcov spolu s prílohami. Veci bola pridelená sp. zn. 12 C 271/2002.

Iné úkony zo strany okresného súdu do spracovania nálezu ústavného súdu vo veci vykonané neboli okrem informovania sa o znaleckom posudku v inej civilnej veci, ktorý mu bol doručený 3. mája 2005.

II.

Sťažovatelia sa sťažnosťou podanou ústavnému súdu domáhali vyslovenia porušenia svojho základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietahov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej stabilnej judikatúry (napr. I. ÚS 24/03, II. ÚS 66/07), podľa ktorej možno za postup súdu odstraňujúci právnu neistotu sťažovateľa považovať také konanie, ktoré smeruje k právoplatnému rozhodnutiu vo veci alebo k odstráneniu jeho právnej neistoty zákonom dovoľeným spôsobom. K vytvoreniu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (III. ÚS 127/03).

Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, pre ktorý sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z ustanovenia § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý prikazuje všetkým účastníkom konania postupovať tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ako aj z ustanovenia § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého akonáhle sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou

doterajšou judikatúrou (III.ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníkov súdneho konania a postup samotného súdu.

Predmetom konania vedeného okresným súdom je žaloba sťažovateľov o povinnosti previesť byt v dome do osobného vlastníctva nájomcov. Ide o vec, ktorá nie je zložitá z právneho ani skutkového hľadiska, a patrí do štandardnej rozhodovacej činnosti prvostupňových súdov v občianskoprávných veciach.

Druhým kritériom, ktoré ústavný súd skúma, je správanie sťažovateľov v konaní. Ústavný súd zistil, že sťažovatelia neprispeli k predĺženiu doterajšej doby konania. K tejto otázke sa nevyjadril ani predseda okresného súdu.

Tretím hodnotiacim kritériom je zisťovanie postupu okresného súdu v konaní. Okresný súd od podania žaloby 12. decembra 2002 v zmysle citovanej právnej úpravy nezabezpečil postup v konkrétnej veci a až po viac ako dvoch rokoch zákonný sudca zisťoval, či bol vypracovaný znalecký posudok v inej veci. Iné úkony počas trvania konania vykonané neboli; nebolo vykonané ani jedno pojednávanie smerujúce k rozhodnutiu vo veci.

Postup okresného súdu predstavuje nečinnosť počas celého obdobia od podania žaloby, ktorý ústavný súd hodnotí ako porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie ich veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku nálezu). Uvedený postup okresného súdu nesvedčí o tom, že by svoju činnosť organizoval v súlade s povinnosťou uloženou mu v § 100 ods. 1 OSP, aby bola vec čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím (okrem iného) uloží orgánu, ktorého nečinnosťou porušenie základného práva vzniklo, aby vo veci konal.

Ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľov a keďže k nemu došlo nečinnosťou okresného súdu, prikázal mu podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vo veci konať bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Sťažovatelia žiadali priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 150 000 Sk pre každého z nich.

Ústavný súd pri určení primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na zistené zbytočné prietahy v konaní okresného súdu, predmet sporu a povahu veci ústavný súd považoval priznanie sumy 40 000 Sk pre každého zo sťažovateľov za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde, ktoré je okresný súd povinný uhradiť im do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu (bod 3 výroku nálezu); vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

Ústavný súd rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o trovách konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom.

Právna zástupkyňa sťažovateľov vyčíslila trovy konania na 9 860 Sk.

Ústavný súd pri priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2006, ktorá bola 17 822 Sk. Na základe uvedeného priznal sťažovateľom náhradu v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, a to za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava vecí a podanie sťažnosti) a dva režijné paušály (§ 16 citovanej vyhlášky) v sume 9 860 Sk, ktoré zaviazal uhradiť okresný súd do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu na účet právnej zástupkyne sťažovateľov (bod 4 výroku nálezu). Úhrná suma trov konania pri zastupovaní dvoch sťažovateľov je 10 216 Sk. Keďže suma vypočítaná právnou zástupkyňou sťažovateľov nie je vyššia ako suma vypočítaná ústavným súdom, ústavný súd priznal ňou vypočítanú sumu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. mája 2007